

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2017 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny- Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Brygida Łagodzińska

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2017 w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółka z o.o. z siedzibą w S.

przeciwko B. K.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z dnia 19 czerwca 2017 roku

sygn. akt IC 597/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 862,84 zł (osiemset sześćdziesiąt dwa złote osiemdziesiąt cztery grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 3 kwietnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku, a poczynając od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty z ustawowymi odsetkami za opóźnienie,
2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 347,54 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 165 zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Brygida Łagodzińska

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym w dniu 3 kwietnia 2015 r., powód (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. wniósł o zasądzenie od pozwanego B. K. na swoją rzecz kwoty 862,84 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Nadto powód wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

Postanowieniem z dnia 9 kwietnia 2015 r., z uwagi na stwierdzenie braku podstaw do wydania nakazu zapłaty, Sąd Rejonowy (...) w L. przekazał sprawę do Sądu Rejonowego (...) w P..

Wyrokiem zaocznym z dnia 12 sierpnia 2015 r. Sąd Rejonowy (...) w P. oddalił powództwo.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył powód, zarzucając orzeczeniu naruszenie prawa procesowego mającego istotny wpływ na wynik sprawy, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku oraz uwzględnienie powództwa w całości, zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm prawem przepisanych, w tym także

za instancję odwoławczą, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Wyrokiem z dnia 22 grudnia 2015r. Sąd Okręgowy w P. Wydział (...) uchylił zaskarżony wyrok zaoczny, zniósł postępowanie przeprowadzone na rozprawie w dniu 12 sierpnia 2015 roku i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Po przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania pozwany złożył odpowiedź na pozew wnosząc o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 19 czerwca 2017 r. Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w punkcie 1. oddalił powództwo, w punkcie 2. kosztami postępowania obciążył powoda i w związku z tym zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 197 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego, w pozostałej części oddalając wniosek pozwanego o zasądzenie zwrotu kosztów.

Apelację od powyższego wniósł powód, zaskarżając orzeczenie w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi skarżący zarzucił:

1. naruszenie prawa procesowego mającego istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

- art. 233 §1 k.p.c. poprzez uznanie przez Sąd, że pomiędzy stronami nie doszło do zawarcia umowy pożyczki i że nie sposób stwierdzić, że to pozwany złożył wniosek o udzielenie pożyczki;

- art. 339 § 2 k.p.c., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że przytoczone przez powoda twierdzenia budzą uzasadnione wątpliwości, co z kolei wyklucza możliwość przyjęcia za prawdziwe twierdzeń powoda.

Nadto naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 65 § 1 i 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie;

- art. 60 k.c. poprzez błędną interpretację i niewłaściwie zastosowanie prowadzące w konsekwencji do uznania, że pozwany nie wyraził skutecznie woli zawarcia z powodem umowy pożyczki;

- art. 720 § 2 k.c. w zw. z art. 74 k.c. poprzez błędną interpretację i niewłaściwie zastosowanie prowadzące w konsekwencji do uznania, iż umowa pożyczki nie została zawarta, z uwagi na fakt jej niepodpisania, mimo że przepisy prawa materialnego dotyczące umowy pożyczki nie wymagają zachowania formy pisemnej dla jej zawarcia, a co w konsekwencji doprowadziło do prowadzenia dalszego postępowania dowodowego i uznanie roszczeń powoda za nieudowodnione.

Mając na uwadze powyższe, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku oraz uwzględnienie powództwa w całości, zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm prawem przepisanych, w tym także za instancję odwoławczą, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Pozwany w apelacji wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja okazała się zasadna.

Zgodnie z art. 505¹³ § 2 k.p.c. w przypadku, gdy sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Przede wszystkim, Sąd Okręgowy uznając trafność zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 233 § 1 k.p.c. dokonał odmiennej – w stosunku do przyjętej przez tenże Sąd - oceny materiału dowodowego, prowadzącej do zmiany ustaleń faktycznych.

Nie sposób zgodzić się z Sądem I instancji, że z okoliczności niniejszej sprawy nie wynika, aby pozwany zawarł z powodem umowę pożyczki będącą podstawą roszczenia wskazaną w pozwie, bowiem brak jest możliwości identyfikacji pożyczkobiorcy. Powód w pozwie przedstawił szereg dokumentów na podstawie których możliwa jest identyfikacja pożyczkobiorcy, w tym przypadku pozwanego. Pozwany składając wniosek o udzielenie pożyczki udostępnił powodowi szczegółowe dane w postaci: imienia, nazwiska, adresu zamieszkania, numeru PESEL, numeru dowodu osobistego, informację o wynagrodzeniu, numer IP komputera, umowę o pracę, wyciągi bankowe, numer konta bankowego, numer telefonu. Wbrew stanowisku Sądu I instancji nie sposób przyjąć, iż powód wszedł w posiadanie tych informacji w inny sposób jak uzyskując je od samego pozwanego. Zresztą sam pozwany nie kwestionował faktu, iż ujawnione na wniosku o udzielenie pożyczki dane należą do niego. Co więcej w odpowiedzi na pozew pozwany nie twierdził, iż numer konta na które została przesłana kwota pożyczki nie należał do niego, a jedynie wskazał, iż samo podanie numeru rachunku bankowego na który ma zostać przelana kwota pożyczki nie stanowi dowodu, iż beneficjentem tego rachunku był pozwany. Przede wszystkim zauważyć należy, iż celem weryfikacji danych pozwanego to pozwany po akceptacji warunków umowy przesłał powodowi kwotę 1 zł stanowiącą opłatę rejestracyjną z konta. Nadto na uwadze mieć treść zeznań samego pozwanego, który podał, iż miał rachunek bankowy, ale nie pamiętał ani jego numeru ani nawet w jakim banku był założony.

Co prawda zasadnie podniósł Sąd Rejonowy, iż we wniosku o udzielenie pożyczki widnieje inny numer dowodu osobistego, iż numer dowodu osobistego, którym obecnie posługuje się pozwany. Niemniej jednak nie można zgodzić się z Sądem I instancji, iż okoliczność ta daje do podstawy do przyjęcia, iż osobą zawierającą umowę pożyczki nie był pozwany. Sąd Rejonowy całkowicie pominął bowiem fakt, iż pozwany zarejestrował się w systemie powoda w dniu 11 września 2014 roku i wówczas podał numer dowodu osobistego, a nowy dowód osobisty z uwagi na upływ ważności został wydany w dniu 12 września 2014 roku. Tym samym w dniu 11 września 2014 roku pozwany posługiwał się danymi z poprzedniego dowodu tożsamości.

Wszystkie dane osobowe pozwanego są prawidłowe. Zdaniem Sądu Okręgowego nie sposób uznać, aby osoba trzecia weszła w posiadanie szczegółowych danych osobowych, danych o warunkach zatrudnienia pozwanego, uzyskała jego umowę o pracy, oraz przejęła kontrolę nad rachunkiem bankowym pozwanego, przy całkowitej bierności pozwanego po dowiedzeniu się o takim zdarzeniu. Jeżeli bowiem taka sytuacja miałaby miejsce, pozwany z pewnością podjąłby stosowne kroki prawne mające na celu ochronę jego danych osobowych poprzez zawiadomienie organów ścigania. Co więcej pozwany przyznał, iż otrzymał od powoda do podpisania umowę pożyczki, ale twierdził, iż było to dla niego niezrozumiałe i dlatego nie odpowiedział na pismo powoda. Zdaniem Sądu Okręgowego skoro pozwany otrzymał do podpisania umowę pożyczki, a twierdził, iż była dla niego niezrozumiała to dziwi fakt, iż nie podjął żadnych działań celem wyjaśnienia tej sytuacji. Podkreślić nadto należy, iż pozwany nie twierdził, iż nie zawarł umowy pożyczki, a jedynie wskazywał w odpowiedzi na pozew, iż jego zdaniem okoliczności przytoczone przez powoda nie wskazują na zawarcie umowy pożyczki, a podczas składania zeznań podał, iż zaciągał kilka pożyczek w różnych firmach, ale nie przypominał sobie nazwy powodowej firmy.

Przechodząc do dalszych rozważań zarzutów apelacyjnych wskazać należy, że z art. 720 § 2 k.c. wynika, że niezachowanie wymaganej tym przepisem formy pisemnej dla umowy pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, ma ten skutek, że sama ta czynność prawna jest ważna, a ustawodawca nakazuje stosować tylko ograniczenia dowodowe określone w art. 74 § 1 k.c.

Zdaniem Sądu Okręgowego powód w okolicznościach przedmiotowej sprawy wykazał fakt zawarcia umowy pożyczki. Powód przedłożył: potwierdzenie pożyczki, wniosek o udzielenie pożyczki, potwierdzenie przelewu przez pozwanego opłaty rejestracyjnej, wydruk umowy pożyczki, czy umowę dodatkową. Z dokumentów tych wynika, że w dniu 11 września 2014 r. został wygenerowany wniosek na nazwisko B. K. o udzielenie pożyczki w kwocie 600 zł na okres 30 dni. Pozwany skutecznie dokonał rejestracji w systemie pożyczkodawcy, zaakceptował regulamin i warunki umowy pożyczki proponowane przez pożyczkodawcę oraz uiścił opłatę rejestracyjną w wysokości 1 zł na rachunek (...) ze swojego rachunku bankowego. W dniu 15 września 2015r. powód dokonał przelewu bankowego na rachunek bankowy nr (...) kwoty 600 zł, wskazując w tytule „wyplata pożyczki umowa nr (...) zawarta w dniu 11 września 2014 r. PESEL (...)”. Wydruki te w sposób dostateczny wykazują fakt zawarcia między stronami umowy pożyczki. Tym samym zarówno fakt dokonania samej czynności prawnej, jak też przedmiot tej umowy, czyli w okolicznościach niniejszej sprawy suma udzielonej pożyczki i termin zwrotu pożyczonych pieniędzy został wykazany.

Z tych względów należy zgodzić się z apelującym, iż sam fakt nie odesłania przez pozwanego podpisanych dokumentów umowy pożyczki nie może być podstawą do uznania, że nie doszło do zawarcia umowy pożyczki między stronami. Z regulaminu świadczenia usług drogą elektroniczną w zakresie udzielania pożyczek osobom fizycznym jasno bowiem wynika, iż umowa pożyczki zostaje zawarta w momencie dokonania przelewu przez pożyczkodawcę na konto wskazane przez pożyczkobiorcę lub poprzez wypłatę gotówkową pożyczki do rąk pożyczkobiorcy, w związku z czym, niepodpisanie, jak też nie odesłanie umowy pożyczki i/lub umowy dodatkowej przez pożyczkobiorcę nie oznacza, że nie doszło do zawarcia umowy pożyczki (§ 4 ust. 3 tegoż regulaminu). Gdyby przyjąć stanowisko Sąd I instancji dochodziłoby do sytuacji, iż pożyczkobiorcy celowo nie podpisywaliby umów, by następnie powoływać się fakt, iż nie doszło do zawarcia umowy. Należy również mieć na uwadze, iż w niniejszej sprawie umowa ta była umową zawieraną na odległość. Umowa zawarta na odległość to umowa zawarta z konsumentem w ramach zorganizowanego systemu zawierania umów na odległość, bez jednoczesnej fizycznej obecności stron, z wyłącznym wykorzystaniem jednego lub większej liczby środków porozumiewania się na odległość do chwili zawarcia umowy włącznie. Istotą takiej umowy jest brak jednoczesnej obecności obu stron oraz posłużenie się wyłącznie środkami porozumiewania się na odległość. Ustawa nie definiuje tych środków, ale będą nimi Internet, telefon czy inne środki komunikacji elektronicznej, np. wirtualne biura obsługi klienta.

Rację ma również skarżący, iż Sąd Rejonowy dopuścił się uchybienia przepisów prawa materialnego z art. 60 k.c. i art. 65 k.c. Zgodnie z art. 60 k.c., z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny, w tym również przez ujawnienie tej woli w postaci elektronicznej (oświadczenie woli). Natomiast, oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje (art. 65 k.c.).

Nie ulega bowiem wątpliwości, iż pozwany złożył oświadczenie woli zawarcia umowy pożyczki. Pozwany bowiem wypełnił wniosek o udzielenie pożyczki za pośrednictwem systemu pożyczkowego powoda. W celu uzyskania pożyczki podał powodowi szereg danych i informacji, w wyniku czego otrzymał przelew pożyczki na swój rachunek. Brak jest przy tym jakichkolwiek podstaw do uznania, by pozwany w chwili złożenia oświadczenia woli, w niniejszym przypadku w chwili złożenia wniosku o udzielenie pożyczki, działał pod przymusem, bądź innych okoliczności wyłączających świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Był on zatem świadomy warunków na jakich zostanie mu udzielona pożyczka i zdawał sobie sprawę z konsekwencji podejmowanych przez niego czynności.

Za niezasadny natomiast Sąd Okręgowy uznał zarzut naruszenia art. 339 § 2 k.p.c., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że przytoczone przez powoda twierdzenia budzą uzasadnione wątpliwości, co z kolei wyklucza możliwość przyjęcia za prawdziwe twierdzeń powoda. Sąd Okręgowy zauważa, iż wyrok zapadły w niniejszej sprawie nie jest wyrokiem zaocznym, a tym samym przepisy z art. 339 k.p.c. nie znajdują zastosowania, co w konsekwencji powoduje, iż zarzuty powoda w tym zakresie należało uznać za chybione. Zarzut ten okazał się o tyle bezprzedmiotowy, iż zdaniem Sądu Okręgowego powód wykazał zasadność roszczenia.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 862,84 zł. O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481§1 k.c. Powód wezwał pozwanego do zapłaty w wezwaniu przedsądowym. Co do skapitalizowanych odsetek – roszczenie w kwocie 41,84 zł zgodnie, to zgodnie z art. 482§2 k.c. można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, tym samym odsetki były zasadne od dnia 3 kwietnia 2015 roku,

W pozostałej części Sąd na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił.

Konsekwencją zmiany rozstrzygnięcia była zmiana postanowienia o kosztach postępowania, o których Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., obciążając nimi pozwanego jako stronę przegrywającą. Koszty te obejmują: koszty zastępstwa procesowego w kwocie 180 zł ustalone na podstawie § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu, opłatę od pozwu w wysokości 30 zł, kwotę 17 zł opłaty skarbowej oraz 0,54 złotych kosztów manipulacyjnych, opłatę od apelacji 30 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym 90 zł ustalone na podstawie §12 ust. 1 pkt 1 w zw. z §6 pkt 2 powyższego rozporządzenia (w sprawie uchylonej przez Sąd Okręgowy). Wprawdzie z dniem 1 stycznia 2016 roku w życie weszło rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych, ale zgodnie z § 21 tego rozporządzenia do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł w oparciu o przepis art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz w zw. z §10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Koszty te obejmują opłatę od apelacji 30 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 135 zł.

Brygida Łagodzińska